

หินตราประทับสลักรูปไก่อและงู

ขนาด กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 1.3 เซนติเมตร หนา 1 เซนติเมตร

จัดแสดงห้องลูกบิดและเครื่องประดับ พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา

หินตราประทับขนาดเล็กที่มีหน้าตัดรูปวงรีเพียงประมาณ 1-2 เซนติเมตร เป็นหนึ่งในวัตถุโบราณที่ช่วยเปิดมุมมองใหม่ต่อประวัติศาสตร์การติดต่อระหว่างภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วัตถุประเภทนี้ไม่ใช่เพียงเครื่องประดับ แต่มีหน้าที่สำคัญในฐานะ “ตราประทับ” หรือสัญลักษณ์แทนตัวบุคคลในระบบการค้าโบราณ

หินที่ใช้ทำตราประทับชิ้นนี้คือ “คาร์เนเลียน” (Carnelian) ซึ่งเป็นหินกึ่งอัญมณีในตระกูลแคลซิโดนี มีสีส้มแดงและความแข็ง เหมาะแก่การแกะสลักอย่างประณีต วัสดุชนิดนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในโลกโบราณ ทั้งในอินเดีย ตะวันออกกลาง และโลกเมดิเตอร์เรเนียน เนื่องจากมีคุณสมบัติทั้งด้านความงามและความทนทาน

เทคนิคที่ใช้ในการแกะสลักเรียกว่า “อินทาลิโอ” (Intaglio) หรือการสลักแบบจมลงในเนื้อหิน เมื่อนำไปกดลงบนดินเหนียวหรือครั่ง ลวดลายที่อยู่ภายในจะปรากฏเป็นภาพนูนขึ้นมา จึงทำหน้าที่เสมือน “ลายเซ็น” ของบุคคลในโลกโบราณ ใช้สำหรับยืนยันตัวตน ปิดผนึกสินค้า และรับรองความถูกต้องของการแลกเปลี่ยนทางการค้า

ลวดลายบนตราประทับชิ้นนี้แสดงภาพการเผชิญหน้าระหว่าง “ไก่อตัวผู้” และ “งู” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายหลากหลายในโลกวัฒนธรรมกรีก-โรมัน ไก่ตัวผู้มักเกี่ยวข้องกับเทพเฮอร์เมสหรือเมอร์คิวรี เทพแห่งการค้า การเดินทาง และการสื่อสาร ขณะที่งูมักสื่อถึงพลัง การปกป้อง และความลึกลับ รวมถึงความ

ศิลปโบราณวัตถุ

จากพิพิธภัณฑ์คหบดีชนวิทยา สถาบันกษัตริย์ศึกษา

เกี่ยวข้องกับเทพแห่งการแพทย์ในโลกโบราณ ภาพการเผชิญหน้าของสัตว์ทั้งสองจึงอาจสะท้อนแนวคิดเรื่องความขัดแย้งระหว่างพลังต่างขั้ว หรือการปกป้องคุ้มครองในการเดินทาง

การค้นพบตราประทับลักษณะนี้ในแหล่งโบราณคดีสำคัญของภาคใต้ เช่น เขาสามแก้ว จังหวัดชุมพร และควนลูกปัด จังหวัดกระบี่ ชี้ให้เห็นว่าพื้นที่คาบสมุทรภาคใต้เคยมีบทบาทสำคัญในเครือข่ายการค้าทางทะเลระหว่างภูมิภาค ไม่ได้เป็นพื้นที่โดดเดี่ยว หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางการค้าระดับกว้างที่เชื่อมโยงโลกเมดิเตอร์เรเนียน เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าด้วยกัน

ด้วยเหตุนี้ หินตราประทับขนาดเล็กเพียงชิ้นเดียว จึงกลายเป็นหลักฐานสำคัญที่สะท้อนทั้งระบบเศรษฐกิจ ความเชื่อ และการติดต่อระหว่างวัฒนธรรมในโลกโบราณ วัตถุชิ้นนี้ช่วยยืนยันว่า คาบสมุทรภาคใต้ของไทยเคยเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายการค้าโลกที่มีชีวิตชีวาและซับซ้อนมาแล้วตั้งแต่ว่าสองพันปีก่อน

